

European
Commission

Utbildning 2020 Resultaten 2016–2017 från Utbildning 2020-arbetsgrupperna

Förord

Vi presterar som bäst när vi lär av varandra och åstadkommer som mest när vi arbetar tillsammans. De arbetsgrupper som hjälper till att genomföra den strategiska ramen för europeiskt utbildningssamarbete (Utbildning 2020) utgör inte bara ett forum för diskussion och utbyte av bästa praxis mellan utbildningsexperter från hela Europa, utan kommer också med idéer som direkt bidrar till den europeiska utbildningspolitiken. Enkelt uttryckt handlar det om att omsätta innovation inom utbildning i praktisk handling. I allt från de inledande diskussionerna om Selfie, självbedömningsverktyget som hjälper skolor att utnyttja digital teknik, till det omfattande initiativet om det europeiska området för utbildning och dess åtagande om att alla ska ges möjlighet till en inkluderande utbildning av hög kvalitet, bidrar arbetsgrupperna inte bara med reflektion och dialog: de formar politiken, driver på förändringar och hjälper till att skapa rättvisa utbildningssystem i hela Europa.

Kunskapen om utbildning, den tematiska bredden och omfattningen av resultaten har varit enorm under hela perioden 2016–2017. Sex arbetsgrupper med mer än 400 experter från EU:s 28 medlemsstater och andra deltagande länder, berörda aktörer och internationella organisationer samlades för att belysa både de möjligheter och de utmaningar som utbildningssystem, utbildare och studerande står inför.

Den nuvarande arbetscykeln (juli 2018–juni 2020) är den sista inom ramen för det europeiska utbildningssamarbetet (Utbildning 2020). När man planerar för framtiden är det ofta värdefullt att göra en tillbakablick. Arbetsgruppernas tematiska struktur har utvecklats för att bättre återspegla dagens samhällsförändringar, såsom digitaliseringen, den politiska polariseringen och växande extremismen, och den ökande betydelsen av ett livslångt lärande.

Jag hoppas att du inspireras av alla aktiviteter och exempel på god praxis från perioden 2016–2017 och att du även i fortsättningen kommer att följa arbetet i arbetsgrupperna inom Utbildning 2020.

Tibor Navracsics

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'T. Navracsics', written in a cursive style.

kommissionär med ansvar för utbildning, kultur, ungdomsfrågor och idrott

januari 2019

Innehållsförteckning

ARBETSGRUPPEN FÖR SKOLPOLITIK.....	5
ARBETSGRUPPEN FÖR MODERNISERING AV DEN HÖGRE UTBILDNINGEN	9
ARBETSGRUPPEN FÖR YRKESUTBILDNING: LÄRARE OCH UTBILDARE INOM ARBETSPLATSBASERAT LÄRANDE/LÄRLINGSSYSTEM.....	11
ARBETSGRUPPEN FÖR VUXENUTBILDNING.....	13
ARBETSGRUPPEN FÖR DIGITALA FÄRDIGHETER OCH KOMPETENSER.....	16

Denna rapport har utarbetats av kommissionen i samarbete med medlemmar från arbetsgrupperna. Rapportens budskap återspeglar inte nödvändigtvis kommissionens eller EU-ländernas ställningstaganden, utan är menade att sammanfatta de viktigaste slutsatserna från det informella arbete som utförts i arbetsgrupperna. Detta dokument innehåller mer information om resultatet av det arbetet. Målgruppen är beslutsfattare och alla som är intresserade av utbildningssamarbete i Europa.

Läs mer om arbetsgrupperna här:

https://ec.europa.eu/education/policies/european-policy-cooperation/et2020-working-groups_sv

Arbetsgrupperna för utbildningsfrågor, som omfattar över 400 experter från myndigheter i EU-länderna och andra berörda aktörer, är ett av de viktigaste verktygen i **verktyglådan** för den strategiska ramen för europeiskt utbildningssamarbete (**Utbildning 2020**). Genom **ömsesidigt lärande och identifiering av god praxis** förser de **EU-kommissionen med råd och sakkunskap** i samband med utarbetandet av lagstiftningsförslag och politiska initiativ och ger medlemsländerna stöd för att hantera de viktigaste frågorna inom deras utbildningssystem och de gemensamma prioriteringar man enats om på EU-nivå. Mellan 2016 och 2017 var **sex Utbildning 2020-arbetsgrupper verksamma**.

Inom **arbetsgruppen för skolpolitik** arbetade man med den mer omfattande frågan om skolor som inlärningsorganisationer och som en del av ett integrerat inlärningsystem. Arbetsgruppen tog fram ett nytt paket med vägledande principer och aktuella exempel på tillvägagångssätt för att undersöka möjligheterna till hållbara systemförändringar, bland annat i fråga om kvalitetssäkring, kontinuitet och övergångar i elevernas utveckling, lärare och skolledare och nätverk inom skolutbildning.

I **arbetsgruppen för modernisering av den högre utbildningen** följde man upp de prioriteringar som fastställdes i "[moderniseringsagendan](#)"¹ 2011 och i [den nya EU-agendan för högre utbildning](#)² 2017. Mycket av arbetet inriktades på jämlikhet, kvalitet och relevans i undervisning och lärande, regional utveckling och innovation, och finansiering, styrning och kvalitetstänkande. Arbetet resulterade i ett onlinekompendium om strategier för högre utbildning och politiska slutsatser av det ömsesidiga lärandet i arbetsgruppen.

Arbetsgruppen för yrkesutbildning lade fram tolv förslag till strategier inom fyra olika områden: i) fastställa roller och ansvar för lärare och utbildare inom yrkesutbildningssystem, ii) stärka yrkesutvecklingen för lärare och utbildare, iii) förbereda lärare och utbildare för viktiga utmaningar och iv) främja samarbete som stöd i lärarnas och utbildarnas arbete.

Arbetsgruppen tog också fram en animerad film och en grafikpresentation om sitt arbete.

I **arbetsgruppen för vuxenutbildning** har man med hjälp av ömsesidigt lärande tagit fram centrala budskap och strategiska rekommendationer för att förstärka vuxnas grundläggande och medelavancerade färdigheter. Arbetsgruppen gjorde också en inventering av de nationella strategierna för vuxenutbildning på arbetsplatsen, där man sammanställde jämförbara uppgifter på landsnivå och pekade på intressanta landsspecifika strategier.

Arbetsgruppen för digitala färdigheter och kompetenser ägnade en stor del av sitt arbete åt digital pedagogik, en helhetssyn på digitalisering inom utbildning och lärarutbildning och lärarnas digitala kompetens. Aktiviteterna har också bidragit till det arbete som pågår med Selfie, handlingsplanen för digital utbildning och konferensen "Educate to Create: From Digital Consumers to Digital Creators", som arrangerades

¹ En agenda för modernisering av EU:s system för högre utbildning – KOM(2011) 567.

² Meddelande om en ny EU-agenda för högre utbildning – COM(2017) 247.

av det bulgariska ordförandeskapet för Europeiska unionens råd.

Arbetet i **arbetsgruppen för främjande av medborgarskap och de gemensamma värdena frihet, tolerans och icke-diskriminering genom utbildning** inriktades på de fyra områdena i Parisförklaringen 2015 (dvs. kritiskt tänkande och mediekompetens, social och medborgerlig kompetens, utbildning av studerande från missgynnade förhållanden och interkulturell dialog). Arbetet har legat till grund för ett onlinekompendium om god praxis inom utbildning och ett underlag till en strategisk ram, och arbetsgruppens kunskaper har direkt bidragit till rådets rekommendation 2018 om att främja gemensamma värden, inkluderande utbildning och en europeisk dimension i undervisningen.

ARBETSGRUPPEN FÖR SKOLPOLITIK

Arbetsgruppens mål är att hjälpa länder att förbättra skolan genom att modernisera politiken med hjälp av ömsesidigt lärande och kartläggning av god praxis.

Nyckelområdena i arbetsgruppen omfattar följande:

- **Styrningen av skolutbildningen** och hur systemen kan komma till rätta med allvarliga utmaningar i fråga om kvalitet och jämlikhet för att förbättra läranderesultaten för alla unga.
- Främjande av synen på **skolor som inlärningsorganisationer inom skolutbildning som en integrerad del av inläringssystemet**. Synsättet grundar sig på uppfattningen att beslutsfattare och andra aktörer kan förstärka sitt samarbete för att uppnå gemensamma mål och åstadkomma positiva förändringar baserat på evidens, reflektion, erfarenhetsutbyte och genom att bidra till politiska reformer.

Viktiga resultat från arbetsgruppen:

- Ett nytt paket med vägledande principer och aktuella exempel på tillvägagångssätt för att undersöka möjligheterna till hållbara systemförändringar, bland annat i fråga om **kvalitetssäkring, kontinuitet och övergångar i elevernas utveckling, lärare och skolledare och nätverk** inom skolutbildning.

Detta innebär i detalj följande:

Främjande av ökad kvalitet genom hållbar innovation och inkludering

År 2017 lyfte EU:s utbildningsministrar fram behovet av moderna metoder för undervisning, lärande och styrning av skolutbildningssystem som hjälper skolan att svara på förändrade krav på utbildningen från elever, samhället och arbetsmarknaden. Arbetsgruppen för skolpolitik (2016–2018) inom Utbildning 2020 gavs i uppdrag att ta fram idéer och kartlägga strategier och praxis i EU-länderna som kan hjälpa dem att hantera utmaningar inom skolutbildningen genom att höja kvaliteten med hjälp av hållbar innovation och inkludering.

Arbetsgruppens mål är att ge medlemsländerna stöd för att öka skolutbildningens kapacitet att genomföra systematiska och hållbara förändringar. Den har lagt fram en vision för skolutbildningssystem som kan bidra till att definiera gemensamma värderingar inom ett europeiskt utbildningsområde. Det ömsesidiga lärande som låg till grund för arbetet gör att visionen är relevant för alla länder och kan omfattas av alla utbildningssystem, samtidigt som den beaktar systemens skillnader och komplexitet.

Arbetet inriktades på fyra centrala områden som rör styrning (och som beskrivs i de tematiska rapporterna på nästa sida), och arbetsgruppen fastställde vägledande principer

för utveckling av strategier mot bakgrund av aktuell forskning och förändrade förutsättningar för skolutbildning. Principerna illustreras även med specifika exempel från olika länder som möjliggör en kritisk analys av hur olika strategier har genomförts och med vilket utfall.

Huvudtankarna sammanfattas i slutrapporten **European ideas for better learning: the governance of school education systems**, som beskriver ett brett förhållningssätt till styrning som skolutbildningssystemen bör eftersträva. I rapporten beskrivs också synen på *skolor som inlärningsorganisationer inom skolutbildning som en integrerad del av inläringssystemet*. Detta synsätt på styrningen och dess utmaningar och möjligheter sammanfattas i följande punkter som beslutsfattare uppmanas att beakta.

Huvudbudskap

- En **tydlig vision för kvalitet** i utbildning med **gemensamma värderingar** i fråga om skolans, lärarnas och elevernas utveckling.
- Ett elevcentrerat förhållningssätt till beslutsfattande för att skapa **meningsfulla utbildningserfarenheter** och **utbildningsmiljöer** som bidrar till hela barnets utveckling.
- Processer för **gemensamt** beslutsfattande som skapar förtroende och dialog mellan aktörer på olika nivåer i systemet och som främjar en **känsla av delaktighet, ansvarstagande och ansvarighet**.
- Utveckling av skolor till **inlärningsorganisationer** som stöder ett effektivt beslutsfattande och som skapar miljöer som främjar ett undersökande förhållningssätt och **kontinuerlig utveckling** på lokal nivå.
- Strategier som stöder **yrkeskåror med hög kompetens och stort förtroende**, som erkänner lärare och skolledare som centrala aktörer för förändring, främjar delat ledarskap, samarbete och innovation och som satsar på kapacitetsuppbyggnad som incitament för kontinuerlig utveckling för att säkerställa **hög kvalitet inom undervisning och lärande**.
- Framtagande och utnyttjande av olika **typer av data** inom olika delar av systemet som kan bidra till en bättre förståelse av styrkor och förbättringsområden.
- Beslut om pågående och nya förändringar som fattas vid **rätt tidpunkt**, vilket innebär att de direkt svarar mot nya behov inom systemet, genomförs på ett samlat sätt och med tillräckligt med tid för genomförandet och överensstämmer med andra aktuella strategier.

I slutrapporten ingår även fyra tematiska rapporter inom följande områden:

1. **Kvalitetssäkring för skolutveckling:** sätt att förbättra samspelet mellan olika mekanismer (dvs. verktyg och processer), både sådana som är externa och sådana som är interna för skolorna.
2. **Kontinuitet och övergångar i elevernas utveckling:** sätt att säkerställa att utbildningsvägarna är tillräckligt flexibla och att det finns förutsättningar för lämplig vägledning och lämpligt stöd.

3. Lärare och skolledare i skolor som är inlärningsorganisationer: strategier som främjar och stöder samarbete mellan lärare, autonomi och delegering av ansvar inom professionella lärandegemenskaper.

4. Nätverk för lärande och utveckling som omfattar hela skolutbildningssystemet: en djupare förståelse av syftet med och egenskaperna hos nätverk för innovation och genomförande, med deltagande av aktörer på olika nivåer.

Om du vill veta mer

Hela resultatet av arbetsgruppens arbete, inklusive en kort film, finns på –

<https://www.schooleducationgateway.eu/sv/pub/resources/governance-of-school-edu.htm>

ARBETSGRUPPEN FÖR MODERNISERING AV DEN HÖGRE UTBILDNINGEN

Arbetsgruppens mål är att följa upp de prioriteringar som fastställdes i ["moderniseringsagendan"](#)³ 2011 och i [den nya EU-agendan för högre utbildning](#)⁴ 2017. De frågor som arbetsgruppen tagit upp ligger i linje med dess ursprungliga uppdrag. Meddelandet om den nya EU-agendan för högre utbildning och [rådets rekommendation om uppföljning av utexaminerade](#)⁵ återspeglar resultatet av arbetet i arbetsgruppen och dess föregångare sedan 2012.

Nyckelområdena i arbetsgruppen omfattar följande:

- Jämlikhet, kvalitet och relevans i undervisning och lärande.
- Regional utveckling och innovation.
- Finansiering, styrning och kvalitetstänkande.

Viktiga resultat från arbetsgruppen:

- Ett onlinekompendium om strategier för högre utbildning som belyser framstegen inom nationella system för högre utbildning.
- Politiska slutsatser av det ömsesidiga lärandet i arbetsgruppen.

Detta innebär i detalj följande:

Jämlikhet, kvalitet och relevans i undervisning och lärande

Mot bakgrund av de snabba förändringarna i samhället och arbetslivet inriktades arbetsgruppens arbete på jämlikhet, kvalitet och relevans i den högre utbildningen, bland annat i fråga om lärande och undervisning och den kompetens som studenterna behöver. Med utgångspunkt i sitt tidigare arbete om tillgänglighet och fullföljande av studier undersökte arbetsgruppen en rad olika aspekter av undervisning och lärande.

Arbetsgruppen betonade att systemen för högre utbildning måste anpassas till den nya verkligheten. Länderna och deras lärosäten måste uppmanas att förbereda människor för föränderliga arbetsmarknader och aktivt medborgarskap i mer heterogena, mobila, digitala och globala samhällen där efterfrågan är stor på utexaminerade med "T-formade" kompetensprofiler, som har djupa kunskaper inom ett specifikt område i kombination med övergripande färdigheter.

Huvudbudskap

- Systemen för högre utbildning måste se till att de studenter som påbörjar, deltar i och fullföljer högre studier speglar mångfalden och den sociala sammansättningen hos befolkningen i stort, inklusive nyanlända migranter. Detta understryker vikten av samarbete inom hela utbildningssystemet och med externa aktörer.
- Antagningssystemen måste skapa möjlighet till tillträde för studenter med olika bakgrund. Myndigheter kan hjälpa lärosätena att skapa en jämlik tillgång till högre

³ En agenda för modernisering av EU:s system för högre utbildning – KOM(2011) 567.

⁴ Meddelande om en ny EU-agenda för högre utbildning – COM(2017) 247.

⁵ Rådets rekommendation om uppföljning av utexaminerade – COM(2017) 249.

utbildning (utbildningsvägar, tillträdesvägar, lokala partnerskap) genom att utveckla strategier, incitament, övervaka framstegen och utvärdera resultaten.

– Akademiskt, socialt och finansiellt stöd i kombination med övervakning av studenternas framsteg och att stödingripanden görs i ett tidigt skede är centrala faktorer för att studierna ska fullföljas.

– De strategier som är framgångsrika inriktar sig på studentcentrerat lärande och att utveckla och förbättra studenternas erfarenheter och läranderesultat genom att koppla samman de högre studierna med världen utanför och skapa engagerade medborgare.

– Att ge lärare möjlighet att utveckla sin pedagogiska kompetens genom hela yrkeskarriären och att förbättra likvärdigheten i fråga om status mellan forskning och undervisning är de främsta sätten att förbättra lärande och undervisning. För att bekräfta och premiera god undervisning krävs förändringar av arbetsbörda och tidsfördelning, belöningsystem och formell bekräftelse av undervisningens betydelse.

Regional utveckling och innovation

Mot bakgrund av de ökande förväntningarna på att högskolorna ska driva den socioekonomiska utvecklingen och att de ska visa vilket värde de har och hur de bidrar till ekonomin och samhället, undersökte arbetsgruppen hur institutioner kan fylla sin funktion för utveckling och innovation på olika nivåer och olika sätt lokalt och nationellt och beroende på politiska ramar, institutionell kapacitet och institutionellt ledarskap. Smart specialisering och andra relevanta strategier och finansieringskällor kan utnyttjas av myndigheter för att uppmuntra lärosäten och berörda aktörer att fastställa och arbeta mot gemensamma prioriteringar genom anpassning av FoU, innovation och utbildning för att möta behoven och utmaningarna i sina respektive regioner.

Huvudbudskap

– För att lärosäten och de regioner de verkar i ska vara konkurrenskraftiga globalt krävs det stöd för lokal och regional innovation genom samarbete mellan lärosäten, offentliga myndigheter, lokala företag och det civila samhället.

– Myndigheter kan bidra till att stärka lärosätenas långsiktiga åtaganden och delaktighet i fråga om regionalt engagemang genom att stödja lärosätenas bidrag till utformningen och genomförandet av regionala och urbana strategier med hjälp av olika verktyg, exempelvis resultatöverenskommelser.

– För ett systematiskt förhållningssätt kan en övergripande vision och en strategi för lärosätenas roll i regional utveckling och innovation säkerställa samstämmighet mellan olika nationella politiska områden (utbildning, FoU och innovation, näringsliv, regional utveckling) genom samordning av prioriteringar, resurser och strategier för regional utveckling och innovation.

– Rörlighet mellan lärosäten och arbetsgivare (inom offentlig sektor, privat sektor och det civila samhället) är ett effektivt verktyg för utbyte av kunskaper och innovation med näringsliv och andra organisationer och kan omfatta personer på alla nivåer. Branschorganisationer och handelskammare kan hjälpa till att formulera behoven hos de små och medelstora företag som är dominerande inom de flesta regionala ekonomier.

– Att använda staden/regionen som ett laboratorium för studenternas samhällsengagemang kan tillsammans med lärande på arbetsplatsen bidra till utveckling av medborgarskapskompetens och andra färdigheter som krävs på 2000-talet, studenternas integration i lokalsamhället, lösning av faktiska samhällsproblem och hjälpa lärosätena att identifiera och bekräfta studenternas samhällsengagemang.

Hållbara investeringar i högre utbildning och styrning av och kvalitetstänkande inom högre utbildning

I enlighet den nya EU-agendan för högre utbildning undersökte arbetsgruppen vilka framsteg som gjorts vad gäller kvalitetstänkande inom högre utbildning. Man konstaterade att det finns fyra klyftor som behöver överbryggas: klyftan och den bristande matchningen mellan tillgänglig och efterfrågad kompetens, klyftan i fråga om tillgång till och fullföljande av högre utbildning, innovations- och utvecklingsklyftan mellan olika regioner och klyftan när det gäller finansiering och styrning av lärosäten. Arbetsgruppen konstaterade att myndigheter för högre utbildning och lärosäten behöver komma längre i sitt kvalitetstänkande än att enbart inrikta sig på formella kvalitetssäkringsåtgärder, och även utvärdera effekten av strategier på nationell och institutionell nivå, bland annat i fråga om incitament, finansiering, lagstiftning och andra åtgärder.

Huvudbudskap

- Även om ansvaret för kvalitetsförbättringar och kvalitetstänkande ligger hos lärosätet och högskolevärlden kan myndigheter stödja kvalitetstänkandet genom instrument som resultatöverenskommelser och resultatbaserad finansiering. Väl avpassade kvalitetssäkringsåtgärder kan tillsammans med finansiering och styrning vara viktiga faktorer för att främja reformering av den högre utbildningen.
- Myndigheter kan uppmuntra lärosäten till ett strategiskt förhållningssätt till kvalitetstänkande genom att organisera ett nationellt forum för en kontinuerlig dialog mellan myndigheter, lärosäten och berörda aktörer.
- Erfarenheter från flera olika lärosäten understryker behovet av att uppnå en balans mellan ansvarsskyldighet och institutionell autonomi genom att begränsa rapporteringsskyldigheter till lägsta möjliga nivå och använda rapporteringsförfaranden som tar hänsyn till lärosätenas förändrade behov. Uppföljning endast mot indikatorer som till sin karaktär är tillbakablickande och bara mäter tidigare resultat snarare än lärosätets potential bör undvikas.

Om du vill veta mer

[Det förnyade området för högre utbildning](#)

[Rådets rekommendation om uppföljning av utexaminerade](#)

ARBETSGRUPPEN FÖR YRKESUTBILDNING: LÄRARE OCH UTBILDARE INOM ARBETSPLATSBASERAT LÄRANDE/LÄRLINGSSYSTEM

Arbetsgruppens mål är att ge politisk vägledning för att hjälpa beslutsfattare och aktörer att utveckla strategier och praxis som gör det möjligt för lärare och utbildare att uppnå sin fulla potential och bidra till förbättring av lärlingssystem och arbetsplatsbaserat lärande.

Nyckelområdena i arbetsgruppen omfattar följande:

- Definiera roller och ansvar för lärare och utbildare inom system för yrkesutbildning.
- Stärka lärarnas och utbildarnas yrkesutveckling.
- Förbereda lärarna och utbildarna för de viktigaste utmaningarna.
- Främja samarbete som stöd i lärarnas och utbildarnas arbete.

Viktiga resultat från arbetsgruppen:

- Ett onlinedokument med tolv förslag till strategier inom fyra olika områden med inriktning på hur man kan stödja lärare och utbildare inom arbetsplatsbaserat lärande (i tryckt version och elektronisk version).
- En animerad film om arbetsgruppens arbete inom yrkesutbildning.
- En grafikpresentation som finns tillgänglig på alla språk (i tryckt version och elektronisk version).

Detta innebär i detalj följande:

Arbetsplatsbaserat lärande och kontinuerlig fortbildning

Betydelsen av arbetsplatsbaserat lärande och kontinuerlig fortbildning fastställdes av EU:s utbildningsministrar i "Riga-slutsatserna" 2015 om yrkesutbildning. Slutsatserna omfattar även resultatmål på medellång sikt (dvs. för perioden 2015–2020) av vilka två är särskilt relevanta för arbetet i denna arbetsgrupp:

För att främja utvecklingen av högkvalitativa och arbetsmarknadsrelevanta yrkesfärdigheter och kvalifikationer grundade på strategin för erkännande av studieresultat:

1. Främja alla former av arbetsplatsbaserat lärande, med särskilt fokus på lärlingssystem, genom att involvera arbetsmarknadens parter, företag, olika yrkeskammare och yrkesutbildningsinstitutioner samt genom att stimulera innovation och företaganda.

För att stödja ett framgångsrikt genomförande av reformer och förbättra den övergripande kvaliteten och effektiviteten i yrkesutbildningen:

2. Introducera systematiska strategier och möjligheter för inledningsvis och fortsatt professionell utveckling för lärare och handledare vid yrkesutbildningar, både i skolor och på arbetsplatser.

Det övergripande målet är att se till att dessa lärare och utbildare kan bidra till att förse de studerande med de färdigheter och attityder som krävs på arbetsmarknaden, i linje med moderniseringsansträngningarna i den nya kompetensagendan för Europa.

Resultatdokumentet från arbetsgruppen 2016–2018 bygger vidare på arbetet i den tidigare arbetsgruppen för yrkesutbildning (2014–2016), som tog fram 20 vägledande principer för väl fungerande lärlingssystem och arbetsplatsbaserat lärande. Gruppen har utgått från dessa principer och granskat dem utifrån ett lärar- och utbildarperspektiv.

Huvudbudskap

- **Fastställa roller och ansvar** för lärare och utbildare inom yrkesutbildningssystem och behovet av tydlighet i fråga om lärarnas och utbildarnas roller och hur dessa bör integreras i rättsliga ramar.
- **Stärka yrkesutvecklingen** för lärare och utbildare och framhålla betydelsen av incitament för att säkerställa investeringar i deras yrkesutveckling, med hänsyn till de olika behoven för respektive roll.
- **Förbereda lärare och utbildare** för viktiga utmaningar och överväga vilket stöd de kan ges för att uppfylla de roller som de har vid sidan om undervisning och utbildning (dvs. i fråga om kursplaner, bedömning av läranderesultat, innovation, digitalisering, stöd till studerande från missgynnade förhållanden och för att vägleda lärlingar mot ytterligare möjligheter).
- **Främja samarbete** som stöd i lärarnas och utbildarnas arbete, vilket bör återspegla det faktum att samarbete äger rum på alla nivåer inom yrkesutbildningssystemen genom utnyttjande av tillgängliga sakkunskaper och resurser.

Om du vill veta mer

[Teachers and Trainers Matter. How to support them in high-performance apprenticeships and work-based learning.](#)

ARBETSGRUPPEN FÖR VUXENUTBILDNING

Arbetsgruppens mål är att ta fram politisk vägledning om strategier för vuxenutbildning för att främja ökade och relevantare färdigheter för alla.

Nyckelområdena i arbetsgruppen omfattar följande:

- **Vuxna med dåliga grundläggande färdigheter** – Detta kan omfatta arbetstagare med hög kompetens inom sitt yrke men som saknar en solid grund i fråga om läs- och skrivkunighet, räknefärdighet och digitala färdigheter, vilket begränsar deras möjligheter att ta del av utbildningar på eller utanför arbetsplatsen.
- **Vuxna med medelavancerade färdigheter** – Detta omfattar vuxna som behöver uppdatera sin kompetens för att klara det moderna arbetslivets föränderliga yrkeskrav och kan innefatta personer med dåliga digitala eller organisatoriska färdigheter som hindrar dem från att avancera i yrkeslivet och få högre inkomster.

Viktiga resultat från arbetsgruppen:

- **Inventering av de nationella strategierna för vuxenutbildning på arbetsplatsen** med sammanställning av jämförbara uppgifter på landsnivå om vuxenutbildning på arbetsplatsen och exempel på intressanta landsspecifika strategier. Inventeringen beskriver det politiska sammanhanget i fråga om tillgång till uppgifter, politiska ramar, institutionella ramar och beskrivning av strategier och program.
- **Rapporter från tre aktiviteter för ömsesidigt lärande** med målet att jämföra och kontrastera strategier från ett antal olika länder när det gäller tillägnande av grundläggande färdigheter (läs- och skrivkunighet, räknefärdighet och digitala färdigheter) på arbetsplatsen, strategier för vuxnas tillägnande av medelavancerade färdigheter på arbetsplatsen och strategier för att säkerställa att arbetsplatsbaserat lärande omfattar de färdigheter som arbetsgivare och arbetstagare behöver.
- **Arbetsgruppens slutrapport**, som innehåller en sammanställning av god praxis från olika delar av Europa i syfte att inspirera aktörer till att stödja lärande på arbetsplatsen genom hela yrkeslivet.

Detta innebär i detalj följande:

Framtidens arbetsmarknad och rätt kompetens

Eftersom arbetsmarknadens behov av färdigheter ändras snabbt krävs ett livslångt lärande för enskilda arbetstagare för att få ett tillfredsställande yrke med goda karriärmöjligheter.⁶

---

⁶ Världsekonometiskt forum, *Insight Report: Towards a Reskilling Revolution. A Future of Jobs for All*, 2018.

I dagens snabbt föränderliga värld måste varje land se till att **arbetskraften har rätt färdigheter för arbetsmarknaden**. Arbetsgivarna måste veta att deras anställda har rätt kompetens så att de kan behålla sin konkurrenskraft, och alla vuxna måste regelbundet uppdatera och höja sin kompetens för att kunna få jobb och delta fullt ut i samhället.

Vuxenutbildning på arbetsplatsen är en viktig pusselbit eftersom den

1. är ett tillgängligt och attraktivt sätt för vuxna att behålla och uppdatera de kunskaper och färdigheter de behöver både privat och i arbetet,
2. är ett effektivt sätt för arbetsgivarna att hålla sina anställdas färdigheter uppdaterade, motivera personalen så att de stannar kvar på arbetsplatsen och förbättra konkurrenskraften,
3. är ett kostnadseffektivt och målinriktat sätt för EU-länderna att öka sin produktivitet, innovation och modernisering, behålla sin konkurrenskraft och sysselsättningsnivå och höja den totala kompetensnivån,
4. stöder social och ekonomisk integrering av utsatta grupper, inkludering, social sammanhållning och jämlikhet,
5. tillgodoser enskildas, arbetsgivarnas och samhällets behov av större anpassningsförmåga för att vara bättre förberedda för framtida kompetensbehov och mildra den väntade kompetensbristen,
6. förbättrar vuxnas möjligheter till anställning under hela livet.

Hur kan man främja vuxenutbildning på arbetsplatsen?

För alla vuxna kan en utbildning på arbetsplatsen vara ett **bra sätt att skaffa sig en högre eller mer relevant kompetens för att bli bättre rustade** för nya utmaningar till följd av omfattande automatisering, digitalisering och globalisering. Eftersom de flesta vuxna tillbringar en stor del av sin tid på arbetsplatsen är det en viktig lärandemiljö. Det är på arbetsplatsen man utvecklar arbetsrelaterade färdigheter, men också grundläggande och övergripande kompetenser för att kunna hantera förändringar i yrkes- och privatlivet.

Det finns ingen standardmodell för att främja och utveckla vuxenutbildning på arbetsplatsen. Den ingår i olika politikområden med olika mål. Sammanhanget skiljer sig från land till land: hur ansvaret fördelas mellan utbildningsanordnare, arbetsgivare och arbetstagare, eller vem som ska finansiera utbildningen. Dessutom har länderna olika behov: Finns det behov av icke-formellt lärande eller ska lärandet leda till formella kvalifikationer? Finns det särskilda målgrupper med behov av särskilda färdigheter? Eller krävs det ett allmänt tillgängligt utbildningsutbud på arbetsplatsen?

Med tanke på dessa skillnader finns det olika sätt att förbättra arbetstagarnas färdigheter genom utbildning. Det kan ske genom insatser från arbetsgivare eller utbildningsanordnare, eller från arbetstagarna (de studerande) själva direkt eller genom indirekta ingångspunkter (t.ex. socialtjänst eller vägledningstjänster). Varje modell kräver en unik blandning av politiska instrument som kan omfatta både "piska och morot" i form av t.ex. lagstiftning och subventioner. Andra politiska instrument kan vara mjuka åtgärder som strategier för kommunikation och marknadsföring, eller mer specifika åtgärder som kvalitetssäkring av utbildningsanordnare. De politiska åtgärderna beror i hög grad på det nationella sammanhanget, hur ansvaret är uppdelat mellan de främsta aktörerna och statens roll på området.

Huvudbudskap

Vuxenutbildning på arbetsplatsen som motsvarar den enskildes, arbetsgivarens och samhällets behov måste bli en politisk prioritering. Detta kräver

- ett bestämt och långsiktigt engagemang från alla berörda parter,
- system för rättvis samfinansiering som är hållbara på lång sikt,
- effektiv samordning mellan aktörerna,
- effektiva system för att anpassa utbildningsutbudet till arbetsmarknadens behov...
- ...och de vuxenstuderandes behov,
- lämpliga mekanismer för kvalitetssäkring, och
- tydlig styrning med regelbunden övervakning och utvärdering.

Om du vill veta mer

[Promoting adult learning in the workplace – Final report of the ET 2020 Working Group 2016–2018 on Adult Learning](#)

ARBETSGRUPPEN FÖR DIGITALA FÄRDIGHETER OCH KOMPETENSER

Arbetsgruppens mål är att undersöka utvecklingen av digitala färdigheter och kompetenser på alla nivåer och i alla skeden i lärandet, med inriktning på möjligheter och utmaningar med användningen av digital teknik i utbildning.

Nyckelområdena i arbetsgruppen omfattar följande:

- Digital pedagogik.
- Helhetssyn på digitalisering i utbildning.
- Lärarutbildning för digital utbildning och lärarnas digitala kompetens.

Viktiga resultat från arbetsgruppen:

- De **huvudbudskap** som togs fram efter varje aktivitet för ömsesidigt lärande inriktades på en särskild fråga.
- Inledande diskussioner om **Selfie** (ett självbedömningsverktyg som hjälper skolor att utnyttja digital teknik, som testades 2017 och kommer att lanseras i alla medlemsländerna under hösten 2018).
- Underlag till den **handlingsplan för digital utbildning** som EU-kommissionen lanserade i januari 2018.
- Arbetsgruppen tog fram ett viktigt underlag för **den europeiska ramen för utveckling av digital kompetens bland lärare (DigCompEdu)** som definierar vad som menas med digital kompetens hos utbildare.
- Konferensen **“Educate to Create: From Digital Consumers to Digital Creators”**, som arrangerades av det bulgariska ordförandeskapet för Europeiska unionens råd (och som hölls i Sofia i april 2018), inspirerades av arbetsgruppens arbete.

Detta innebär i detalj följande:

Uppmuntra användningen av digital pedagogik

Mot bakgrund av den ökande digitaliseringen och användningen av digitala verktyg inom utbildning är det mycket viktigt att stödja utvecklingen av **digital pedagogik** snarare än bara användningen av digitala verktyg i klassrummet. De strategier som är framgångsrika går längre än frågan om digital utrustning och **inriktar sig på att förbättra utbildningserfarenheten och läranderesultaten**. Det är målen och prioriteringarna för lärandet som bör vara styrande för valet av digital teknik och digitala verktyg. Framgångsrika strategier pekar framför allt på att användningen av digital teknik ska vara meningsfull och betraktas som ett verktyg för innovation och förbättrad kvalitet i utbildningen.

Huvudbudskap

- Användningen av digitala verktyg bör stödja **samarbetslärande, ömsesidigt lärande och ömsesidig återkoppling mellan studerande, och stärka samarbetsförmåga och social kompetens på nätet.**
- Det krävs framsteg inom **övervakningen av digitaliseringens effekter** på de studerandes utbildningserfarenheter och lärande, till exempel i form av studentenkäter.
- Digital bedömning bör inte bara ses som ett kostnads- och tidsbesparande verktyg för att utforma bedömningar och betygsätta, utan som ett sätt att övergå från ett kunskapsinriktat till ett **kompetensinriktat lärande**. Den ger goda möjligheter till individualisering och flexibilitet i bedömningen och ger stort utrymme för formativ bedömning.
- Digitala resurser och e-läroböcker ger fler fördelar än traditionella läroböcker genom ett interaktivt och individualiserat lärande, vilket möjliggör **individualisering och differentiering** i undervisningen. Öppna lärresurser och kostnadsfria resurser ger enkel tillgång till material för studerande oavsett socioekonomisk bakgrund.
- **Lärandeanalys** innebär en stor potential för att förbättra kvaliteten i undervisning och lärande.

Främja en **helhetsorienterad strategi med flera aktörer**

Under mötena i arbetsgruppen identifierades en **helhetsorienterad strategi med flera aktörer** som en viktig faktor för utvecklingen av digital utbildning. Ett **nära samarbete mellan alla inblandade parter** är viktigt på institutionell nivå för att skollära, lärare och studerande ska vara delaktiga i utvecklingen av institutionens digitala förmåga. Det är också mycket viktigt på en strukturell nivå, där samarbetet mellan beslutsfattare, lokala och regionala myndigheter, den privata sektorn och icke-statliga organisationer skapar fördelar för samhället i stort. Partnerskap mellan flera aktörer kan vara mycket framgångsrika, eftersom olika aktörer kan tillföra sin egen kompetens, erfarenhet och kunskap och skapa ett ekosystem av partnerskap.

Huvudbudskap

- På institutionell nivå är det avgörande med en helhetssyn och en **strategi som omfattar institutionen som helhet** när det gäller användning av digital teknik och utvecklingen av digitala färdigheter och digital kompetens. Det krävs omfattande stöd och engagemang från skollära, lärare och studerande för att institutionen ska kunna hantera den digitala omvandlingen och fullt ut utnyttja de digitala möjligheterna på ett meningsfullt sätt.
- De bästa exemplen på integrering av digitala verktyg i utbildning är ofta ett resultat av en kombination av **top-down- och bottom-up-strategier**, där alla aktörer – utbildningsmyndigheter, lärare, skollära, föräldrar, studerande – involveras i ett tidigt skede.
- Samverkan mellan **formell och icke-formell utbildning** är avgörande och båda tjänar på att banden förstärks. Gränserna mellan dem suddas ut allt mer. Ett tydligt exempel är kurser i programmering och datalogiskt tänkande, som ofta sker i gränslandet mellan formella och icke-formella organisationer och som därmed svarar mot de studerandes behov och intressen både inom och utanför skolans ram.
- Att undanröja den digitala kunskapsklyftan och stärka den digitala kompetensen gynnar hela samhället. För detta krävs ett **ekosystem av partnerskap** mellan

formell och icke-formell utbildning, myndigheter, näringsliv, det civila samhället och lokala grupper.

- **Samarbete med näringslivet** innebär både möjligheter och utmaningar. Näringslivet kan tillhandahålla material och innehåll, men företeelser inom näringslivet som t.ex. varumärkesmarknadsföring har ingen plats inom utbildning och bör inte förbises. Samarbete med näringslivet kan också ske genom till exempel mentorskap och arbetsplatspraktik.
- Att involvera alla aktörer tycks dock fortfarande vara en **utmaning** och ytterligare insatser på området behövs.

Läroutbildningens betydelse

I samband med digitala färdigheter och digital kompetens har **utbildningen av lärare** varit en viktig och integrerad fråga för gruppen. Lärarna är centrala drivkrafter för pedagogisk utveckling och en faktor som är naturlig att inrikta sig på när man undersöker teknikstödd undervisning. Lärare behöver stöd och utbildning i fråga om de möjligheter och utmaningar som en meningsfull integrering av digital teknik i undervisning och lärande innebär. Läroutbildning behövs både inom digital pedagogik och vad gäller specifika digitala färdigheter.

Huvudbudskap

- Lärare bör ges stöd för att utveckla sin digitala kompetens både i den **grundläggande utbildningen** och genom **kontinuerlig fortbildning**.
- **Digitala verktyg** och **ny pedagogik** behöver ingå som en naturlig del i läroutbildningen. Innovativ metodik bör spridas och uppmuntras, och mooc (storskaliga öppna nätkurser), nätbaserat lärande och blandat lärande ger goda möjligheter till kontinuerlig yrkesmässig utveckling.
- Myndigheter och institutioner måste prioritera **flexibla strategier** för utbildning av lärare som ger utrymme för sammanhangs- och ämnesspecifika anpassningar snarare än generella lösningar.
- Även om de flesta lärare är öppna för att ta till sig nya kunskaper och utveckla sin kompetens kan utbildningsinitiativ uppifrån stöta på motstånd. Därför är **ömsesidigt lärande, utbyte av framgångsrika metoder** och **etablering av nätverk** effektiva verktyg både för att främja lättillgänglig utbildning och kompetenshöjning och för att ge möjlighet till inflytande.

Om du vill veta mer

Digital kompetens för utbildare: <https://ec.europa.eu/jrc/en/digcompedu>

Handlingsplan för digital utbildning: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=COM:2018:22:FIN>

Arbetsgruppen för främjande av medborgarskap och de gemensamma värdena frihet, tolerans och icke-diskriminering genom utbildning

Arbetsgruppens mål är att främja ömsesidigt lärande och utbyte av bästa praxis i fråga om de fyra områden som anges i Parisförklaringen:

1. Uppmuntra **det kritiska tänkandet och mediekunskaper** för att utveckla motståndskraft mot alla former av diskriminering och indoktrinering.
2. Säkerställa att barn och unga förvärvar **sociala och medborgerliga kompetenser**.
3. **Främja utbildning för barn och unga från missgynnade förhållanden** och motverka diskriminering.
4. **Uppmuntra till interkulturell dialog i alla former av lärande.**

Nyckelområdena i arbetsgruppen omfattar följande:

- Uppmuntra mediekunskaper och det kritiska tänkandet för att förebygga våldsinriktad radikaliserings.
- Strategier för att främja sociala och medborgerliga kompetenser.
- Inkluderande utbildning som det effektivaste sättet att förebygga socialt utanförskap i dagens heterogena samhälle.
- Bekämpa och förebygga diskriminering och segregering inom utbildning.
- Interkulturell dialog som ett verktyg för att hantera migration, flyktingar och asylsökande i utbildningssammanhang.

Viktiga resultat från arbetsgruppen:

- **Onlinekompendiet om god praxis inom utbildning** ger beslutsfattare, yrkesverksamma och andra aktörer inom utbildning en överblick över innovativa, inspirerande och framgångsrika metoder från hela Europa inom de olika områdena i Parisförklaringen.
- **Underlaget till en strategisk ram** innehåller konkreta och praktiskt genomförbara rekommendationer till stöd för beslutsfattare och yrkesverksamma i översynen av utbildningssystemen i syfte att främja jämlikhet och inkludering genom att tillgodose behoven hos alla studerande, främja förståelsen för och tilläggnandet av gemensamma europeiska värderingar och stödja utvecklingen av social och medborgerlig kompetens. Underlaget är uppdelat i sex politiska områden

och innehåller en bilaga med ordförklaringar.

– **Rådets rekommendation om att främja gemensamma värden, inkluderande utbildning och en europeisk dimension i undervisningen**⁷ inspirerades av denna arbetsgrupps arbete och resultat. Rekommendationen visar på hur utbildning kan ge unga insikt om hur viktigt det är att förstå och slå vakt om de gemensamma värdena i artikel 2 i fördraget om Europeiska unionen. Den syftar till att främja utbildning av god kvalitet för alla elever och den europeiska dimensionen i undervisningen, för att göra barn medvetna om unionens och medlemsländernas sociala, kulturella och historiska gemenskap och mångfald.

Detta innebär i detalj följande:

Verka för en inkluderande utbildning

Under de senaste åren har många europeiska länder upplevt tilltagande nationalism, populism och främlingsfientlighet. Mot denna bakgrund är det en allt större och komplexare utmaning att säkerställa att alla barn och unga blir ansvarsfulla, öppna och aktiva medlemmar i ett mångfasetterat samhälle. Under mer än två år har arbetsgruppen arbetat med att identifiera och utbyta god praxis för en mer inkluderande utbildningsmiljö genom att diskutera frågor som: Hur förbereder vi lärarna för att främja öppna och i vissa fall kontroversiella diskussioner i klassrummet? Hur engagerar vi föräldrarna och det civila samhället i en strategi som inbegriper hela skolan? Hur förbättrar vi mediekunskaperna och det kritiska tänkandet för att bekämpa felaktig information och bidra till interkulturell förståelse?

Huvudbudskap

– För att **hjälpa de studerande att utvecklas till ansvarsfulla och aktiva medborgare** bör målen för och innehållet i lärandet omfatta en tonvikt på att tillägna sig social, medborgerlig och interkulturell kompetens⁸, liksom på att utveckla förståelse för och tillägna sig de gemensamma europeiska värderingarna.

– **Det är nödvändigt att stödja utvecklingen av nyckelkompetenser för lärare.** I dessa ingår insikt om betydelsen av gemensamma värderingar och hur de kan förmedlas, användning av inkluderande pedagogiska metoder, att kunna känna igen och undvika stereotyper och diskriminering, ökad kulturell medvetenheten, kunskap att hantera kontroversiella frågor, att lära ut undervisningsspråket som ett främmande språk, användning av nya medier för att underlätta inkludering, att kunna utveckla social och medborgerlig kompetens, effektiv integrering av nyanlända migranter/flyktingar och att kunna ge stöd till studerande med särskilda utbildningsbehov.

– Det är nödvändigt att **utveckla en inkluderande kultur i skolorna** som värdesätter mångfald och utvecklar alla studerandes talanger, och som stärker känslan av delaktighet i skolgemenskapen baserat på demokratiska värderingar och förtroende.

⁷ Rådets rekommendation om att främja gemensamma värden, inkluderande utbildning och en europeisk dimension i undervisningen – COM (2018/C 195/01).

⁸ I enlighet med rådets rekommendation om nyckelkompetenser för livslångt lärande, se <https://ec.europa.eu/education/sites/education/files/recommendation-key-competences-lifelong-learning.pdf>

- **Utbildningsinstitutioner bör vara en integrerad del av lokalsamhället** och bidra till att främja närmare samarbete med det civila samhället, ungdomsorganisationer, lokala myndigheter och näringslivet. För detta krävs en tydlig strategi med en lämplig metod för genomförandet som har utvecklats på lokal nivå och som särskilt uppmärksammar samarbetet med familjer från alla olika samhällsgrupper.
- **Mekanismerna för finansiering bör omfatta bidrags- och stimulanssystem som främjar jämlikhet** och belönar pedagogiskt mervärde. Att finansieringen används på ett effektivt sätt är lika viktigt som nivån på finansieringen.

Om du vill veta mer

[Rådets rekommendation om att främja gemensamma värden, inkluderande utbildning och en europeisk dimension i undervisningen](#)